

Motion till riksdagen 2022/23:2053

av **Teresa Carvalho m.fl. (S)**

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering enligt förslaget i tabellen i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyanlända invandrares etablering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvotflyktingar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa en nollvision för mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att kvinno- och tjejjourer ges möjlighet till en långsiktig och varaktig försörjning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga framtagandet av en generalplan i syfte att långsiktigt bekämpa segregationens orsaker och konsekvenser och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utrikes födda kvinnors etablering och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bekämpa alla former av diskriminering och tillkännager detta för regeringen.

Anslagsförslag 2023 för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Etableringsåtgärder	112 030	±0
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 132 083	327 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	134 607	±0
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	100 919	±0
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	705 039	±0
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	72 365	±0
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	48 163	±0
4:1 Åtgärder mot segregation	260 000	±0
Summa	5 565 206	327 000

Nyanlända invandrades etablering

Vi anser att Sverige ska ha en fortsatt stram migrationspolitik. Paradigmskiftet som skedde på det här området i samband med flyktingkrisen 2015 skedde under vår tid i regeringsställning. Sverige ska ta sin del av ansvaret i EU – varken mer eller mindre – för att ge människor skydd undan krig och förtryck. Vi kan inte permanenta en ordning där vi tar emot fler människor än vad vi har kapacitet att integrera i samhället.

När människor väl kommer till vårt land, och får uppehållstillstånd, måste ambitionen vara att integrationen ska ske i en rasande takt. Det allra viktigaste är att människor så snart som det någonsin är möjligt lär sig svenska och kommer i arbete. Detta är nycklarna till att etablera sig i vårt samhälle, och hela den politiska incitamentsstrukturen bör därför styra i riktning mot att människor på snabbast möjliga sätt uppnå dessa mål. Skyndsamt integration gynnar både individen och samhället.

Sveriges kommuner spelar en avgörande roll i integrationsarbetet. Under vår tid i regering kom bosättningslagen till för att alla kommuner skulle vara med och ta ansvar för de människor som kom till Sverige. Vi såg också till att kraftigt höja ersättningen till kommunerna samt få på plats utökade medel för nyanlända med särskilda behov. Vi skapade också ett nytt system för tidiga insatser för asylsökande genom förbättrade möjligheter till språkinsatser och tidig kompetenskartläggning samt riktade resurser till civila samhället. Vi anser att bosättningen även framgent bör styras till kommuner där det finns en god arbetsmarknad samt att EBO-lagen bör avskaffas.

Den moderatledda alliansregeringen införde en rättighet för nyanlända att ta del av insatser, vi socialdemokrater har tillfört en skyldighet att delta. De nuvarande reglerna innebär tydligare krav på nyanlända att ta del av insatser – precis som för andra arbetssökande. Och från och med den 1 januari 2018 gäller också en utbildningsplikt för nyanlända, vilken gör gällande att den som bedöms vara i behov av utbildning för att komma i arbete ska anvisas att söka och ta del av utbildning, annars kan ersättningen dras in. Tillsammans med arbetsmarknadens parter skapade den socialdemokratiska ledda regeringen också snabbspår till yrken med brist på arbetskraft med målet att bättre tillvarata nyanländas kompetenser.

Kvotflyktingar

Sverige bör ta sin del av ansvaret när det kommer till att hjälpa människor som befinner sig på flykt undan krig och förtryck, samtidigt som det står helt klart att andra EU-länder måste höja sina målsättningar och axla ett större ansvar.

Sedan 2018 har Sverige tagit emot 5 000 kvotflyktingar per år, med undantag för coronaåret 2021 då vi mottog 6 400 personer. Även om vi på totalen står för en stram migrationspolitik anser vi att ambitionen om 5 000 kvotflyktingar per år bör ligga fast. Därför föreslår vi att 327 miljoner kronor tillförs anslaget 1:2 Kommunersättning vid flyktingmottande, jämfört med regeringens förslag i utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering.

Nollvision mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem som kränker och begränsar våldsutsattas grundläggande fri- och rättigheter. Våldet är utbrett och allvarligt och orsakar stort lidande. Det får livslånga konsekvenser för de som utsätts.

År 2021 dödades 15 kvinnor av en nuvarande eller före detta manlig partner. För varje dödsoffer utsätts tusentals flickor och kvinnor varje år för trakasserier, våld och sexualbrott. Inte sällan tvingas barn bevittna våldet, och kostnaderna för samhället är enorma. Situationen är oacceptabel och ovärdig ett av världens mest jämställda länder. Det här är ett samhällsproblem som förtjänar största möjliga politiska uppmärksamhet. Det är dags att skicka en tydlig signal till oss själva och alla andra – det är dags att införa en nollvision för mäns våld mot kvinnor.

Våld i nära relationer pågår ofta i det tysta. Det kan vara maken eller sambon som slår, och våldet utövas ofta i hemmet. En nollvision skulle kunna öka kännedomen om problemet och öppna upp det offentliga samtalet. Fler skulle våga prata om sina erfarenheter, och förhoppningsvis skulle en nollvision på sikt förändra samtalstonen i både fikarum och skolor.

Det är viktigt att mer fokus läggs på det förebyggande och attitydförändrande arbetet – inte minst för att komma till rätta med hedersrelaterat våld och förtryck – och därför bör en nollvision för mäns våld mot kvinnor utformas och konkretiseras inom det socialpolitiska området. Det uttryckliga syftet bör vara att höja den generella kunskapsnivån och samla samhällets samtliga sektorer i en kraftfull motattack. Mäns våld mot kvinnor måste upphöra. En nollvision kan vara ett viktigt styrmedel i det arbetet.

Finansiering av kvinnojourer

De organisationer som arbetar för att skydda kvinnor som lämnar en våldsam relation måste ges rimliga möjligheter att utföra sitt viktiga arbete. Därför måste finansieringen till dessa verksamheter vara långsiktig och omfattande. Kvinno- och tjejjourernas viktiga arbete ska inte bedrivas i projektform.

Generalplan mot segregation

Vi socialdemokrater gick 2022 till val på att vända på varje sten för att bryta segregationen och knäcka brottsligheten. Flera allvarliga samhällsproblem härrör från den

segregation som under de senaste årtiondena tillåtits bita sig fast i vårt land. I sak handlar det om att en alltför stor del av de människor som kommit till Sverige från andra länder inte i tillräcklig grad har kommit in i det svenska samhället. Orsakerna till segregationen är multifaktoriella och spänner i varierande grad över i stort sett alla politikområden.

En av de allra mest uppenbara bakomliggande förklaringarna till segregationsproblemen är att människor som har invandrat till Sverige inte i tillräckligt stor utsträckning har lyckats etablera sig på arbetsmarknaden. Alltför många har istället fastnat i arbetslöshet och bidragsberoende – i kombination med att man ofta bor i stadsdelar där för få talar bra svenska. Andra betydande orsaker står att finna inom bland annat skol- och bostadspolitik.

För att ta itu med segregationsproblemen från roten anser vi socialdemokrater att det behövs en genomgripande politisk handlingsplan – med bred politisk förankring – som ger samtliga relevanta aktörer långsiktiga förutsättningar att i samverkan analysera, planera, agera och utvärdera de insatser som behöver genomföras för att effektivt bekämpa segregationen inom en överskådlig framtid.

Fler utrikesfödda kvinnor ska komma i arbete

Utrikes födda kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är alldeles för lågt. Om detta råder det inget som helst tvivel. Detta är ett av de enskilt största problemen som ligger framför oss att lösa inom ramen för den svenska arbetsmarknadspolitik. I Sverige är målsättningen att både kvinnor och män ska jobba och försörja sig själva och vara goda förebilder för sina barn. Vi kan aldrig någonsin acceptera att kvinnor låses fast i hemmen och på så sätt döms till att leva mindre fria liv än män. De gamla könsrollerna, och dess förtryckande föreställningar om könets egenskaper och begränsningar, har för länge sedan förpassats till historiens skräphög och bör där förbli. I Sverige ska kvinnor och män omfattas av samma rättigheter och skyldigheter och även mötas av samma höga förväntningar. Detta gäller naturligtvis även när det handlar om deltagandet på arbetsmarknaden.

Att utrikes födda kvinnor inte arbetar i lika stor utsträckning som kvinnor födda i Sverige beror på flera olika saker. Generellt lägre utbildningsnivå, mindre arbetslivserfarenhet och bristande språkkunskaper är några av orsakerna.

Den föregående socialdemokratiska ledda regeringen tog flera viktiga initiativ för att öka utrikes födda kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Att slopa den tidigare alliansregeringens vårdnadsbidrag, som i praktiken utvecklades till att bli en ordentlig kvinnofälla, var ett betydelsefullt beslut. Införandet av extratjänsterna och begränsningarna inom föräldraförsäkringen var andra viktiga åtgärder.

Utrikes födda kvinnors högre inträde på arbetsmarknaden innebär en stor potential för Sverige. Vi har därför för avsikt att fortsätta prioritera frågan högt och ser med stor entusiasm fram emot att ta del av slutsatserna och förslagen från utredningen Förbättrad arbetsmarknadsetablering för utrikes födda kvinnor (Ju 2022:05) som slutredovisas i maj 2023. Utredningen tittar bland annat på om målgruppen för Arbetsförmedlingens etableringsprogram bör utvidgas, hur ramtiden för etableringsprogrammet kan anpassas så att den inte begränsar möjligheten att ta del av insatser samt hur etableringsprogrammet kan göras mer flexibelt för nyanlända som står långt från arbetsmarknaden. Det är också viktigt att dra lärdom av Arbetsförmedlingens slutsatser kring projektet Jämställd

etablering vars effektutvärdering uppvisade bättre resultat än Arbetsförmedlingens ordinarie stöd.

Diskriminering

Ingen människa ska behöva bli diskriminerad i Sverige. Från samhällets och politikens sida ska alla former av diskriminering motarbetas kraftfullt. Vår övergripande hållning är att varje människa är unik, men människovärdet är lika. Alla människor har rätt att bli behandlade med respekt. Dessa är grundprinciper på vilka vi bygger våra politiska ställningstaganden.

Vad gäller diskrimineringsfrågornas mer praktiska dimensioner så ser vi positivt på att Diskrimineringsombudsmannen har uttryckt en ambition att driva fler diskrimineringsärenden till arbetsdomstolen. Att personer som har upplevt diskriminering får sin sak prövad är en förutsättning för ett effektivt och normerande antidiskrimineringsarbete.

Vid sidan av Diskrimineringsombudsmannen för Antidiskrimineringsbyråerna och andra civilsamhällsaktörer en viktig insats för att förebygga och motverka diskriminering på samtliga grunder i olika delar av samhället.

Teresa Carvalho (S)

Johanna Haraldsson (S)

Serkan Köse (S)

Paula Holmqvist (S)

Jamal El-Haj (S)

Sofia Amløh (S)

Jim Svensk Larm (S)